

Bijlage 2 bij agendapunt 3A, Projectplan Brongebied Oude Diep
Algemeen bestuursvergadering Waterschap Drents Overijsselse Delta d.d. 15 mei 2018

Reactienota op zienswijzen ontwerp projectplan Brongebied Oude Diep

Nr.	Zienswijze	Reactie dagelijks bestuur	Aanpassing projectplan?
1.1	Verzoek om gesprek over tijdelijke doorlating bij het 'Knienegat' bij noodsituaties.	De noodoverlaat in de huidige vorm heeft voldoende afvoercapaciteit om het (landbouwkundig gezien) neerslagoverschot onder extreme omstandigheden af te voeren. De oplossing voor de toekomst (beoogde isoleren Natura 2000 gebied Mantingerbos en klimaat scenario 2050) moet gezocht worden in een voorziening op een andere plaats. In het nieuwe plan voorziet het nieuwe "bergende-afvoerende" watersysteem in een vergroting van de afvoer door het landbouwsysteem.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
1.2	Een bredere doorgang ter hoogte van de scheiding van Dp 2 en Dp 3. Deze zogenaamde flessenhals is bij aanleg in 2001 nooit verbreed.	De dimensionering van de watergang is bepaald met behulp van een model daarbij is de vereiste afvoer- en bergingscapaciteit als uitgangspunt genomen. Conform de nieuwe dwarsprofielen wordt het nieuwe "bergende-afvoerende" watersysteem aangelegd. Aanwezige waterafvoer beperkende voorzieningen worden verwijderd/aangepast.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
2.1	Bezwaar tegen het maken van een nieuw peilvak met een waterinlaat bovenstrooms en een klepstuw benedenstrooms voor afvoer naar de "Oude Vaart". Sloot is eigendom van indieners. Zolang ze geen toelichting krijgen op doel en uitvoering van het plan hebben indieners bezwaar tegen uitvoering van dit plan. Er worden twee duikers (ID 7, 8) geplaatst met een afmeting van 700 mm. Indieners vragen zich af welk nut dat heeft als de overige duikers richting het kanaal langs het Westerveld niet vergroot worden.	Het plan voorziet in afwateren van het lage deel van het betreffende peilvak richting de Oude Vaart. Mede daardoor ontstaat een sterk verbeterde landbouwkundige situatie voor de percelen van de indieners. Na een extra toelichting op dit planonderdeel kunnen de indieners instemmen met het planvoorstel. Afhankelijk van de afwateringsmogelijkheden van de oostelijk gelegen percelen is een gedetailleerde planuitwerking noodzakelijk samen met 2 andere partijen. Er wordt gezamenlijk gewerkt aan een oplossing die voor alle partijen positief is. De nummering van de maatregelenkaart komt niet overeen met de maatregelenlijst. De waterafvoer na de twee genoemde duikers kan in de toekomst twee kanten op. De duikers in beide afvoertracés hebben voldoende capaciteit.	De nummering op de maatregelenkaart wordt in overeenstemming gebracht met de maatregelenlijst. Voor het overige is er geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
2.2	De stuw bij Jaap Boer zorgt voor een (te) hoog peil in de waterschapsloot langs ons land. Indieners geven aan dat zij hierover regelmatig hebben gereclameerd. Hun verzoek is deze stuw altijd zo laag mogelijk te houden gezien de lage ligging van hun land.	Het huidige minimum en maximum streefpeil is afgestemd op de landbouwkundige functie van het betreffende peilvak. Binnen de bandbreedte daarvan wordt, met in acht neming van de weersomstandigheden, grond(water)-situatie en de afgewogen wensen voor het gehele peilvak, het peilbeheer uitgevoerd.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
3.1	Ernstige zorgen over inrichten van het gebied ten noorden van Nieuwe-Balinge, tussen de Hoozeveenseweg en de Koolveen, als bergingsgebied. Wanneer dit gebeurt verwachten indieners water in	Betreffende gearceerde gebieden geven de bestaande bergingen (extreem vasthouden van regenwater) in natuurgebieden weer. Deze bergingen zijn reeds in 2014 door Natuurmonumenten, met instemming van het waterschap	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.

	<p>de kruipruimtes van de huizen, vochtige huizen en ongeschikt worden van landbouwgronden voor gebruik. Ook zorg over waardedaling van de grond, woningen en bijgebouwen door dit besluit.</p>	<p>(verleende vergunning), aangelegd in het Natura 2000 gebied. Bij de destijds verleende vergunning is rekening gehouden met de technische wensen/eisen ten aanzien de overige functies in de peilvakken waarin de bergingen zijn gelegen. Bebouwd gebied is op deze wijze beschermd tegen wateroverlast onder extreme omstandigheden en heeft dus geen overlast vanuit de bestaande (natuur)bergingen. Het overschot aan water wordt in de laagste terreingedeelten (natuurdelen) vast gehouden.</p> <p>Het vergroten van het waterbergingsgebied en/of de capaciteit is in het voorliggende plan niet aan de orde. Op 6 maart jl. zijn de bewoners hierover bijgepraat. De globale aanduiding van het huidige waterbergingsgebied op de kaart heeft tot misverstanden geleid.</p> <p>Tijdens genoemde overleg klaagde een aantal bewoners klaagt over te hoge grondwaterstanden, mogelijk als gevolg van 2 erg natte winters na aanleg in 2014 van de waterbergingen. Met de betrokkenen is afgesproken dat WDOD en Natuurmonumenten deze klacht in behandeling nemen. Naar verwachting wordt het probleem veroorzaakt door achterstallig onderhoud van de belangrijkste afwateringssloot. Om het verloop van de grondwaterstanden in het gebied goed te kunnen volgen worden dit jaar (2018) op diverse locaties peilbuizen geplaatst. Provincie Drenthe is verantwoordelijk voor het grondwatermeetnet van het N2000-gebied Mantingerzand.</p>	
4.1	<p>Door het plan gaan aangrenzende percelen vernatten, wat resulteert in meer onkruid, en slechte bewerkbaarheid van percelen.</p>	<p>Het doel van de maatregelen in het plan zijn voorkomen van wateroverlast bij extreme omstandigheden. De gehanteerde norm is daarbij het huidige klimaatscenario en de vigerende wateroverlast (NBW) normen die van toepassing zijn op het gebied. De huidige waterpeilen (Operationele Peilen Kaart 2018 (OPK)) voor het peilbeheer onder normale omstandigheden, blijven ongewijzigd. Van vernatting is dan ook geen sprake. De percelen worden juist voor de extreme weersomstandigheden beter beschermd tegen wateroverlast.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.</p>
4.2	<p>Sloot/slootkantbeheer leveren zorgen en twijfels op. Indiener vreest dat hij voor meer onderhoud komt te staan op de huidige watergangen hetgeen een onnodige kostenverhoging als effect met zich meebrengt.</p>	<p>De natuurvriendelijke oevers worden minder vaak gemaaid dan de oevers in de oorspronkelijke situatie. Als tijdens het groeiseizoen overlast ontstaat door begroeiing van ruigtekruiden (brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, etc.) op het droge talud of door ingroei naar het aanliggende perceel mag de aanliggende eigenaar de begroeiing</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.</p>

		op het droge talud zelf maaien. Bij aantoonbare overlast kan ook contact worden opgenomen met het waterschap. Het waterschap zal dan in samenspraak met de aanliggende eigenaar besluiten tot het nemen van passende maatregelen.	
4.3	Het gehele waterafvoerbeleid van het waterschap op de percelen van indiener laat sinds de totstandkoming van het natuurgebied Scharreveld te wensen over, de watergangen zijn er van oudsher op ingericht om door te stromen richting Scharreveld. Het waterschap probeert al jaren het water de andere kant op te laten stromen tegen de hoogte in. Dit is sinds mensenheugenis nog niet haalbaar gebleken. Indiener vraagt om een gedegen oplossing en een helder beleid.	In 2003-2004 is het Scharreveld als geïsoleerd natuurgebied losgekoppeld van de aangrenzende landbouwpercelen van indiener. Na uitvoering van deze werkzaamheden is de status van de (oude) watergang op de Legger aangepast van A naar B, hetgeen betekent dat er een onderhoudsplicht rust op de watergang door de aangrenzende percelen. Het beheer en eigendom berust bij het waterschap. Het betreffende peilvak wordt conform de afwateringseisen van de functie landbouw (graslandgebruik) beheerd. Over de periode 2004 – 2018 zijn er bij het waterschap geen wateroverlastklachten bekend onder normale omstandigheden (conform de Operationele Peilen Kaart (OPK)). In het peilvak van indiener ligt een kleine laagte. Om overlast in extreme omstandigheden te voorkomen stelt WDOD voor om het maaiveld ter plaatse op te hogen zoals aangegeven op de maatregelenkaart. Indiener kan gebruik maken van dit voorstel.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
4.4	Bij het falen van de voorgenomen waterberging is indiener er van overtuigd dat waterbergingsgebieden niet voldoende zijn en dat hij hier de dupe van gaat worden. Maatwerk lijkt hem de juiste oplossing.	Het plan voorziet in maatwerk voor het huidige klimaatscenario. De bergingen en lokale ophogingen uit dit plan voldoen aan de wateroverlastnormen T=10 of T=25 van het huidige klimaat maar niet voor het klimaat 2050. In de toekomst moet mogelijk in een 2 ^e fase worden voorzien in een grotere bergingscapaciteit. Mogelijk kan die opgaaf plaats vinden in gebieden met een natuurfunctie. Rekening houdend met de wensen uit de agrarische sector is gekozen voor gedeeltelijke profielverruiming in combinatie met de aanleg van waterbergingen, met als doel een goed functionerend watersysteem in extreme omstandigheden. Hierbij ontstaat een 'afvoer-bergend' watersysteem. In de oplossingsrichting zijn lokale ophogingen eveneens van belang. Door de bergingen te ontgraven tot aan winterpeil ontstaat een robuuster watersysteem. De vrijkomende teelaarde van de voormalige landbouwpercelen wordt gebruikt om lokale laagtes op te hogen tot aan het gewenste maaiveld niveau, conform de T10 en T25 norm opgaaf. Op die manier maken we 'werk met werk' en is het plan een kostenbewuste uitwerking.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
5.1	Had graag gezien dat een integrale aanpak was gekozen voor water en natuur. Had naar	Gezien de relatiefkleine oppervlakte natuureigendommen van indiener is op dit moment de bergingsopgaaf	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.

	<p>de mening van indiener wellicht ruimere mogelijkheden geboden om te zoeken naar oplossingen die ondersteunend zijn aan de hydrologische opgaven voor zowel landbouw als natuur.</p>	<p>niet passend te krijgen in het watersysteem binnen die eigendommen. WDOD heeft, gezien de wateroverlast van mei 2014, bestuurlijk de keus gemaakt om binnen het landbouwkundige watersysteem, in de eigendommen van WDOD en enkele natuurpercelen, alvast een eerste uitwerking te maken voor een robuuster watersysteem voor de extreme omstandigheden. De voorgestelde maatregelen betreffen dus 'geen spijt' maatregelen.</p> <p>In de vervolgfase 2 wordt gekeken hoe de restopgaaf uitgewerkt kan worden op basis van een efficiëntere hydrologische- en planologische indeling van het watersysteem. In die 2^e fase wordt middels diverse onderzoeksvragen door Provincie Drenthe bekeken hoe het waterbeheer voor het N2000 gebied moet worden uitgewerkt. Op basis van die uitwerking wordt bekeken in hoeverre de bergingsopgaaf integraal kan worden opgelost.</p>	
5.2	<p>Afzien van verlaging slootbodems (maatregelen ID-NUM 66 en 74), dit ter voorkoming van mogelijke negatieve effecten op de hydrologie van de N2000 gebieden Mantingerbos en het Mantingerzand. De duiker onder de Spekdiek vergroten.</p>	<p>Om de kans op negatieve effecten op de hydrologie van de genoemde Natura 2000 gebieden uit te sluiten wordt tegemoet gekomen aan het verzoek. Negatieve effecten voor de landbouw worden door deze aanpassing niet verwacht. Het vergroten van de duikerdiameter door de Spekdiek is onderdeel van het plan.</p>	<p>Het projectplan wordt aangepast. Er wordt afgezien van verlaging van de slootbodems als genoemd in de maatregelen ID-NUM 66 en 74.</p>
5.3	<p>Profielverbreding hoofdwatgang Heirweg is een ongewenste maatregel. Er is een structurele oplossing voorhanden in de vorm van een grondruil.</p>	<p>Zo lang agrarische percelen voor de afwatering afhankelijk zijn van een goed functionerende hoofdwatgang langs de Heirweg, zal onbelemmerd en intensief maaionderhoud vereist zijn. De beoogde profielaanpassing (flora-fauna/ groene strook) maakt dat intensievere onderhoud mogelijk. Conform eerdere afspraken wordt gewerkt aan een grondruil waardoor een nog grotere berging ontstaat, aansluitend aan de Natuurmonumenten eigendommen.</p> <p>Natuurmonumenten heeft toegezegd dat de berekende inundaties op de eigendommen van Natuurmonumenten, ter plaatse van de Heirweg, geaccepteerd wordt. Hiermee voorziet Natuurmonumenten in realisatie van de lokale bergings- opgaaf van de landbouw. Aanvullende grootschalige plan maatregelen zijn niet noodzakelijk als de grondruil slaagt. De aangrenzende landbouwpercelen worden op basis van de T=25 norm opgehoogd. Daarmee voldoet het watersysteem langs de Heirweg aan de NBW norm. Op basis van het grondgebruik wordt aangegeven welke 'diameter 500 mm-duikers' WEL worden vervangen en welke NIET.</p> <p>De wegduiker (Heirweg) wordt niet vergroot. Dat is een bewuste</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.</p>

		maatregel omdat bij vergroting van deze duiker het Heirweg-inundatie probleem wordt verplaatst in benedenstroomse richting. In dat deel zijn geen Natuurmonumenten percelen aanwezig om te gebruiken als NBW-berging.	
5.4	Als significante effecten door voorgenomen maatregelen niet zijn uit te sluiten dient een passende beoordeling opgesteld te worden. Een dringend verzoek om het gehele projectplan in het kader van een passende beoordeling ten aanzien van hydrologische maatregelen, zorgvuldig te toetsen en de toetsing voor te leggen aan het bevoegd gezag en maatregelen niet uit te voeren die direct of indirect leiden tot een peilverlaging binnen de N2000 gebieden.	<p>Alle maatregelen zijn gebaseerd op de randvoorwaarde dat er geen GGOR wijzingen plaats zullen vinden. In het projectplan is dat verwoord door 'het handhaven van de huidige peilen volgens de OPK 2018'.</p> <p>Dit betekent dat er geen peilen worden aangepast voor het normale waterbeheer.</p> <p>Op dat vlak zijn dan ook geen maatregelen opgenomen in het projectplan.</p> <p>De weergegeven maatregelen zijn enkel gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van wateroverlast in extreme weersituaties. Aanvullende verdroging wordt voorkomen. De voorgenomen maatregelen zijn besproken en toegelicht bij het bevoegd gezag voor vergunningverlening Natura 2000-gebieden): Provincie Drenthe. Het projectplan voldoet aan de gestelde hydrologische eisen van de Natura 2000 bescherming.</p> <p>Gelet op de aard van de werken waarin het projectplan voorziet, hoeft het waterschap geen voortoets uit te voeren in het kader van een eventuele Passende beoordeling Natura 2000.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
6.1	Indiener wil niet dat het onderhoudspad langs zijn perceel (aan de zuidkant van de Hoogeveenseweg te Bruntinge) wordt afgegraven. Hij wil dat de overzijde wordt vergraven. Aan de overzijde is al natuurontwikkeling. Aan de kant van het perceel van indiener ontstaat extra schade t.a.v. onkruiddruk. De spuitvrije en bemestingsvrije zone schuiven op.	De onderhoudszijde van de watergangen zijn zorgvuldig gekozen. Bepalend is daarbij efficiënt uit te voeren onderhoud. Wisseling van onderhoudszijde betekent ook wisselende (stroom opwaartse of stroommeegaande) onderhoudsrichting. Jaarlijks (buiten het groeiseizoen) wordt de te vergraven oever onderhouden in overeenstemming met de flora en fauna doelen en de doelstelling van frequenter en eerder dan 1 juni maaien van de blauwe strook in het dwarsprofiel. Als tijdens het groeiseizoen overlast ontstaat door begroeiing van ruigtekruiden (brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, etc.) op het droge talud of door ingroei naar het aanliggende perceel mag de aanliggende eigenaar de begroeiing op het droge talud zelf maaien. Bij aantoonbare overlast kan ook contact worden opgenomen met het waterschap. Het waterschap zal dan in samenspraak met de aanliggende eigenaar besluiten over het nemen van passende maatregelen. Het noodzakelijke profiel van de watergang wordt gerealiseerd binnen eigendom van het waterschap. Het voordeel dat	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.

		indiener tot nu toe heeft gehad van de aanwezigheid van een strook grond van het waterschap tussen de insteek van de watergang en zijn eigendom, vervalt inderdaad. Dat is onvermijdelijk.	
6.2	Bezwaar tegen aanleg 2 bergingen. Dit geeft bij de zomerdag vliegenoverlast (o.a. dazen) en andere steekvliegen. Dit vergroot de kans op dierziektes.	Waterbeheerders hebben veel ervaring met de aanleg en inrichting van nieuwe waterpartijen. In de laatste tientallen jaren is specifiek aandacht gekomen voor het voorkomen van overlast door muggen en knutten. Daarbij is het van belang dat natuurlijke predatoren (vissen, amfibieën) overlast kunnen voorkomen in het leefgebied van muggenlarven (bereikbaarheid + voldoende diepte van aanwezig water). Daarnaast zorgen het ontbreken van vliegcorridors, open areaal rond de bergingen, voor het tegengaan van overvloedige vliegbewegingen van volwassen muggen en knutten. Dat de aan te leggen bergingen de kans op dierziektes vergroot wordt niet erkend.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
6.3	De waterbergingen zullen in de toekomst worden aangewend voor natuurontwikkeling. Dit geeft mij beperkingen in mijn bedrijfsontwikkeling.	De aan te leggen waterbergingen worden uitsluitend functioneel voor het doel ingericht, zonder oogmerk voor natuurontwikkeling. De inrichting leent zich nu en ook niet in de toekomst voor natuurontwikkeling. In de legger worden de bergingen als "oppervlaktewaterlichaam" aangemerkt. Ze zijn een belangrijk onderdeel van het watersysteem van WDOD.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
6.4	Door het toekomstig maaibeeld zal de waterafvoer door de sloot (tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg) belemmerd worden. Het heeft geen zin om extra waterbuffers aan te leggen. Slootkanten zakken nu al regelmatig in.	De waterafvoer capaciteit van hoofdwatgangen wordt groter. Door de aanleg van waterbergingen en verruiming van de profielen van hoofdwatgangen kan water tijdelijk gebufferd worden waardoor van het wateroverschot minder snel moet worden afgevoerd. Het maaibeeld wordt niet geëxtensieerd en mogelijk intensiever. De flora/fauna strook (groene strook) maakt het mogelijk om eerder dan 1 juni en frequenter onderhoud uit te voeren. Dit levert t.o.v. nu in de toekomst geen belemmeringen op. Het inzakken van slootkanten is moeilijk te voorkomen. Effecten van de maatregelen zijn; lagere stroomsnelheden en minder fluctuatie van oppervlaktewaterpeilen. Deze effecten zijn positief voor de stabiliteit van slootkanten. Er is met de terreinbeherende instantie overeenstemming bereikt om de noordoever tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg te vergraven. Hierdoor ontstaat extra ruimte in het profiel wat positief effect heeft op het verlagen van de stroomsnelheden.	Het projectplan wordt aangepast. De noordoever tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg wordt vergraven.
6.5	De profielen op de plankkaart kloppen niet. Ze geven een te rooskleurig beeld van de	Tijdens de inloopbijeenkomst op 6 maart jl. is hier melding van gemaakt. Ter controle zijn een	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.

	capaciteit van de waterafvoer.	aantal aanvullende profielmetingen uitgevoerd, waaruit dit niet blijkt. Tijdens een bezoek aan de indiener van zienswijze is aan de hand van controle metingen aangetoond dat profielen op de plankaart juist zijn.	
6.6	De noodzakelijke grondophoging van het land van indiener, die staat beschreven in het plan, is niet met de eigenaar gecommuniceerd. Er is mij niet duidelijk hoe dit gerealiseerd moet worden. Dat staat ook niet omschreven in het plan. Indiener gaat hiermee niet akkoord.	De oppervlakte van laaggelegen percelen in een peilvak die niet profiteren van de wateroverlastnorm (waarop het watersysteem berekend moet zijn) is groter dan de toegestane afwijking. Om deze reden is in het plan voorzien om te laaggelegen percelen gedeeltelijk op te hogen met geschikte vrijkomende grond. De betreffende eigenaren worden voor de start van de projectrealisatie nader geïnformeerd over de beoogde aanpak van uitvoering. Uiteraard is medewerking aan ophoging vrijblijvend. In geval eigenaren niet kiezen voor perceelsofhoging, is het waterschap genoodzaakt Provinciale Staten te verzoeken om de een minder strenge wateroverlastnorm vast te stellen. De reden is dat anders redelijkerwijs niet voldaan kan worden aan de nu geldende wateroverlastnorm.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
6.7	Door al deze voorgestelde maatregelen wordt het waterstelsel niet toekomst bestendig toets 2050. Weggegooid geld van de gemeenschap wat alleen maar kosten verhogend zal werken.	Bij de start van de verkenning van maatregelen is er vanuit het gebied de wens geuit om te komen tot een robuust watersysteem voor de lange termijn. Uiteindelijk is, in afstemming met het gebied, ervoor gekozen om binnen dit project de focus te leggen op maatregelen die op korte termijn op eigendom van het waterschap gerealiseerd kunnen worden. De maatregelen in het plan zijn effectief en betreffen geen 'spijtmaatregelen' voor de toekomst. Zie ook de toelichting bij reactie 4.4 en 5.1	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
7.1	Ten oosten van de Hoogeveenseweg is het niet gelukt om met Natuurmonumenten overeenstemming te krijgen over profielverbreding. Dit is een gemiste kans. Er ontstaat een flessenhals in het gehele systeem. Voorkeur van indiener is om dit met bestuursdwang op te lossen.	Als uitgangspunt voor de planuitwerking is besloten om uitsluitend maatregelen te nemen op eigendom van het waterschap en op eigendommen van terrein beherende instanties die op vrijwillige basis medewerking verlenen. Het toepassen van bestuurlijke dwang is daarom geen optie. Door verruiming van de bovenstroomse watergangen en aanleg en de aanleg van waterbergingen wordt overtollig water tijdelijk geborgen. Daardoor is het profiel voldoende gedimensioneerd in de nieuwe situatie. Er is onlangs met de terreinbeherende instantie alsnog overeenstemming bereikt om de noordoever tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg te vergraven. Hierdoor ontstaat extra ruimte in	Het projectplan wordt aangepast. De noordoever tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg wordt vergraven.

		het profiel wat positief effect heeft op het onbelemmerd uitvoeren van maaionderhoud het verlagen van de stroomsnelheden.	
7.2	Gelet hierop (zie 7.1) vraagt indiener zich af wat voor zin het heeft om de nu al een enorme sloot langs de Spekdiek te verbreden. Hij ziet graag een onderbouwing daarvan.	Zolang agrarische percelen voor de afwatering afhankelijk zijn van een goed functionerende hoofdwatgang langs de Heirweg, zal onbelemmerd en intensief maaionderhoud vereist zijn. De beoogde profielaanpassing (flora-fauna/ groene strook) maakt dat intensievere onderhoud mogelijk.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
7.3	Het is indiener nog steeds niet duidelijk wat er met het westelijk deel van de Steendervalsweg gaat gebeuren. Wel afgraven, geen onderhoudspad?	Vanwege de beperkte eigendomsruimte wordt de huidige instabiele oever verflauwd aangelegd. In een persoonlijk gesprek is de indiener van de zienswijze hierover geïnformeerd. Indiener kon zich daarin vinden.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
7.4	Rond de eeuwwisseling heeft indiener reeds aangegeven dat gronden achter zijn boerderij eventueel rechtstreeks afgewaterd kunnen worden op het Linthorst Homan kanaal. Waarom is er met deze suggestie nooit iets gedaan? Dit zou anders het andere systeem ontlasten.	Rechtstreekse afwatering van genoemde percelen op het Linthorst Homan kanaal (zelfde peilvak als Oude Diep) lijkt een alternatief wat het Oude Diep systeem kan ontlasten. Omdat de haalbaarheid ook afhankelijk is van de ligging van ondergrondse infrastructuur moet eerst aanvullend onderzoek worden gedaan alvorens ingestemd kan worden met de suggestie. Het plan voorziet in de aanleg van de voorgestelde wijziging locatie van lozing omdat het hetzelfde peilvak betreft, namelijk het Linthorst Homankanaal.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
7.5	Om het gebied aan de Heirweg te laten voldoen aan T=25 norm zou een beweegbare stuw in de oude loop van het Oude Diep, die louter bij calamiteiten gebruikt gaat worden, uitkomst kunnen bieden. Waarom wil het waterschap daar in de planvorming niets van weten? Het gaat hier om het zogenaamde "Knienegat".	De noodoverlaat in de huidige vorm heeft voldoende afvoercapaciteit om het landbouwkundige neerslagoverschot onder extreme omstandigheden af te voeren. De oplossing voor de toekomst (beoogde isoleren Natura 2000 gebied Mantingerbos en klimaat scenario 2050) moet gezocht worden in een voorziening op een andere plaats. Zie ook de toelichting bij reactie 1.1.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
7.6	Indiener denkt dat er met de KRW-doelstellingen goed te leven is, al hoort hij in het veld wisselende geluiden over deze doelstellingen. Indiener denkt dat in het plan moet worden opgenomen dat deze KRW-maatregelen de eerste 15 jaar niet worden aangescherpt.	Doelstellingen rond de Europese Kaderrichtlijn Water zijn in 2009 vastgesteld en maatregelen worden sindsdien volgens plan uitgevoerd en afgerond uiterlijk 2027. Er zijn geen plannen om KRW maatregelen aan te scherpen.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.

8.1	<p>Indiener wil geen waterberging op landbouwgrond. Er is en wordt al genoeg landbouwgrond opgeofferd voor natuurontwikkeling.</p> <p>Waterbergingen zijn prima in te passen in het nieuwe plan langs Oude Diep waar reeds percelen voor zijn/worden aangekocht.</p>	<p>De waterbergingen -die noodzakelijk zijn om aan de wateroverlastnormen te voldoen - zijn gepland op eigendommen van het waterschap. Er wordt dus geen landbouwgrond opgeofferd.</p> <p>Berging van water is het enige doel van aanleg en onderhoud. De waterbergingen maken na realisatie onderdeel uit van het nieuwe, robuustere watersysteem.</p> <p>Het nieuwe watersysteem is 'afvoerbergend'. Het 'meeslepen van teveel m³ water in benedenstroomse richting' is niet efficiënt. Daarom worden de bergingen aangelegd op die plaatsen waar de landbouwkundige problemen ontstaan.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
8.2	<p>Er worden natte oevers en waterbergingen aangelegd, ondiep stilstaand water creëert een broedplaats voor dazen en andere vliegende insecten, welke voor overlast zorgen bij vee.</p>	<p>Waterbeheerders hebben veel ervaring met de aanleg en inrichting van nieuwe waterpartijen. In de laatste tientallen jaren is specifiek aandacht gekomen voor het voorkomen van overlast door muggen en knutten. Daarbij is het van belang dat natuurlijke predatoren (vissen, amfibieën) kunnen voorkomen in het leefgebied van muggenlarven (bereikbaarheid + voldoende diepte aanwezig water). Daarnaast zorgen het ontbreken van vliegcorridors, open areaal rond de bergingen voor het tegengaan van overvloedige vliegbewegingen van volwassen muggen en knutten.</p> <p>Bij de aanpassingen in lijnvormige wateren is de verwachting dat er vrijwel niets zal veranderen aan het voorkomen van muggen: op dit moment zijn er al lijnvormige wateren die allen nog meer geschikt zullen worden gemaakt voor natuurlijke predatoren zoals kikkers en vissen. Hierdoor is het de verwachting dat er geen toename is van muggen en knuttenoverlast.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
8.3	<p>Er ontbreekt een plan van aanpak voor het ophogen van laaggelegen percelen. Dat ophogen is niet aan de orde gekomen tijdens voorlichtingsavonden. De vrijkomende grond bij de eventuele aanleg van natte oevers en waterbergingen bestaat voor een groot deel uit leem. Een grondsoort die niet geschikt is om landbouwpercelen mee op te hogen.</p>	<p>In het projectplan staan de afgravingen (bergingen) en ophogingen ('werk met werk') om te voldoen aan de T=10/T=25- norm op kaart aangegeven.</p> <p>Op de informatieavond is aangegeven dat voorafgaand aan de bestekuitwerking en -uitvoering een afsprakenlijst wordt gemaakt met iedere betrokken perceeleigenaar.</p> <p>Voor het ophogen van landbouwpercelen wordt uitsluitend vrijkomende bovengrond van afgegraven landbouwpercelen gebruikt.</p> <p>Zie ook de reactie bij 6.6.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
8.4	<p>Watergang tussen Binnenveld en Hoogeveensweg is in bestaande situatie al een flessenhals. Omdat die situatie ongewijzigd blijft zal er weinig veranderen voor het achterliggende gebied (Binnenveld/Garminge).</p>	<p>De dimensionering van de watergang is bepaald met behulp van een model. Daarbij is de vereiste afvoer- en bergingscapaciteit als uitgangspunt genomen. Gelet hierop is er geen noodzaak tot verbreding.</p> <p>Er is onlangs met de terreinbeherende instantie alsnog overeenstemming bereikt om de</p>	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.

		<p>noordoever tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg te vergraven. Hierdoor ontstaat extra ruimte in het profiel wat positief effect heeft op het onbelemmerd uitvoeren van maaionderhoud en het verlagen van de stroomsnelheden.</p> <p>Aanwezige waterafvoer beperkende voorzieningen worden verwijderd/aangepast.</p>	
8.5	<p>Aanleg waterberging percelen in eigendom van waterschap aan de Hamslag is misplaatst. Natuurontwikkeling op dusdanig korte afstand van mijn veehouderijbedrijf zal in de toekomst problemen gaan opleveren m.b.t. doorgroeimogelijkheden. Dit gezien de afstand van minder dan 100 meter.</p>	<p>Op het bedoelde perceel aan de Hamslag is een waterberging gepland. Met het doel van waterberging wordt het perceel ingericht en onderhouden. De aan te leggen waterbergingen worden uitsluitend functioneel voor het doel ingericht, zonder oogmerk voor natuurontwikkeling. De inrichting leent zich niet voor natuurontwikkeling. In de Legger worden de bergingen als "oppervlaktewaterlichaam" aangemerkt. Ze zijn een belangrijk onderdeel van het watersysteem van WDOD.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.</p>
8.6	<p>Onjuiste plaatsing waterberging. Het water moet door (te nauwe) watergang tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg, waarna de stroming zich bij aankomst in de beoogde waterberging opsplijt in 2 stroomrichtingen. Hierdoor zal er waarschijnlijk relatief weinig water in de waterberging stromen/blijven staan.</p>	<p>Het plan voorziet in maatwerk voor het huidige klimaatscenario. De bergingen en lokale ophogingen uit dit plan zorgen er voor dat het watersysteem voldoet aan de wateroverlastnormen T=10 of T=25.</p> <p>Door verruiming van de bovenstroomse watergangen en aanleg en de aanleg van waterbergingen wordt overtollig water tijdelijk geborgen. Daardoor is het profiel voldoende gedimensioneerd in de nieuwe situatie.</p> <p>Zie ook de toelichting bij reactie 8.5.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.</p>
9.1	<p>Bij Heirweg-oost is het grote knelpunt voor de waterafvoer de relatief kleine duikers. Deze zijn regelmatig verstopt door bermmaaisel, takken en/of bladresten. Het grootste knelpunt zit in de duiker onder de Heirweg die water afvoert naar het brongebied. Deze erg kleine duiker kan bij veel neerslag het water niet afvoeren.</p>	<p>Zo lang agrarische percelen voor de afwatering afhankelijk zijn van een goed functionerende hoofdwatergang langs de Heirweg, zal onbelemmerd en intensief maaionderhoud vereist zijn. De beoogde profielaanpassing (flora-fauna/ groene strook) maakt dat intensievere onderhoud mogelijk. Conform eerdere afspraken wordt gewerkt aan een grondruil waardoor een nog grotere berging ontstaat, aansluitend aan de Natuurmonumenten eigendommen.</p> <p>De wegduiker (Heirweg) wordt niet vergroot. Dat is een bewuste keuze omdat bij vergroting van deze duiker het Heirweg-inundatie probleem wordt verplaatst in benedenstroomse richting. In dat deel zijn geen Natuurmonumenten percelen aanwezig om te gebruiken als waterberging.</p> <p>De door indiener genoemde relatief kleine duikers hebben voldoende afvoercapaciteit. Het regelmatig schoon houden van de duikers wordt als aandachtspunten gemeld aan de beheerafdeling.</p> <p>Zie voor de overige, hydrologische</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.</p>

		uitleg reactie 5.3 van deze reactienota.	
9.2	Aan de kant van de Heirweg staan 1,50 tot 2,50 meter vanaf de boveninsteek van de watergang oude eiken. Door het vergraven van de watergang kan schade ontstaan aan deze bomen. Het gebied kenmerkt zich als een relatief kleinschalig landschap met landbouw en natuur. Door de slootverbreding verandert het karakter van de omgeving sterk zonder een toevoeging van extra natuurwaarden. Sterker nog, de natuurwaarden van deze schrale berm zullen verdwijnen.	Het is bij het waterschap bekend dat de eiken op enkele stukken op korte afstand van de watergang staan. Op de ontwerptekeningen staat nu een rechte lijn ter hoogte van de bedoelde eiken aan de Heirweg: bij het uitvoeren van het werk zal rekening worden gehouden met het wortelstelsel van de eiken. Een van de mogelijkheden is om ter plaatse van de wortelstelsels van de eiken welke het dichtst op de sloot staan minder af te graven zodat de wortelstelsels intact blijven. De aanpassing van de watergang is een vrij kleine aanpassing die juist extra leefgebied voor flora en fauna kan opleveren. Deze aanpassing is ook nodig om te kunnen voldoen aan de Gedragscode Flora en fauna.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
9.3	Er zou samen met belanghebbenden, landbouwers, Natuurmonumenten (NM) en de gemeente gekeken kunnen worden naar oplossingen die een win-win situatie kunnen opleveren voor alle partijen. Zoals: extra waterberging door afgraven percelen aan de Heirweg en even verder in het Oude Diep van NM en deze dan echt ontwikkelen als nat gebied, sloten in gronden NM dempen om te bufferen. Uitrust met landbouwers. Eventueel een schadevergoedingsregeling opstellen. Vergroten van de duikers in het gebied, eventueel verderop in gebied water bergen.	Conform eerdere afspraken wordt gewerkt aan een grondruil waardoor een nog grotere berging ontstaat, aansluitend aan de eigendommen van Natuurmonumenten. Voor de overige, hydrologische uitleg zie reactie 5.1 en 5.3 van deze reactienota. De wegduiker (Heirweg) wordt niet vergoot. Dat is een bewuste maatregel omdat bij vergroting van deze duiker het Heirweg-inundatie probleem wordt verplaatst in benedenstroomse richting. In dat deel zijn geen Natuurmonumenten percelen aanwezig om te gebruiken als waterberging.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
9.4	Het zou goed zijn om een amfibieën tunnel te realiseren en samen met de gemeente snelheid beperkende maatregelen voor overstekende reeën te nemen. Bijna elk jaar verongelukt er wel een ree op dit traject.	De wegeigenaar is verantwoordelijk voor de aanleg van een amfibie tunnel of snelheidsbeperkende maatregelen. Naar aanleiding van de zienswijze is contact gelegd met de gemeente Midden Drenthe om deze te informeren.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
10.1	Verzoek het besluit te herzien om het gebied tussen Hoogeveenseweg en de Koolveen een waterbergingsgebied te maken. Redenen om hier tegen te zijn: vrees voor schade aan woningen, overige gebouwen en funderingen, water in kelders en kruipruimtes, gezondheidsproblemen (door schimmelvorming), waardevermindering woningen en andere gebouwen. Bewoners van het bergingsgebied zijn niet betrokken bij de planvoorbereiding en hun belangen zijn niet meegenomen. Indieners missen onderzoek naar de gevolgen van genoemd bergingsgebied voor bewoners van dat gebied en vragen naar de gevolgen voor landbouwgronden. Zij verwachten verminderde toegankelijkheid en	De zienswijze is gebaseerd op een misverstand bij de indieners. De arcering van de bergingsgebieden houdt in dat het reeds bestaande bergingsgebieden zijn. Dit geldt ook voor het gebied dat indieners noemen. De nieuwe bergingsgebieden volgens het projectplan staan weergegeven op de maatregelen kaart 'afgraven en ophogen'. Bij de inrichting en realisatie van de bestaande bergingsgebieden Koolveen is in 2014 rekening gehouden met de aanwezige bebouwing etc. Zie voor verdere toelichting reactie nummer 3.1 van deze reactie nota.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.

	waardedaling voor die gronden.		
11.1	Verzoek om de natuurlijke oever langs de singel (Maatregelenkaart punt 40, 41 en 42) aan te leggen. Er is een 4,00 meter breed pad wat gedeeltelijk vergraven kan worden en er dan nog voldoende ruimte overblijft voor onderhoud. Oneigenlijk gebruik van toegangsweg naar de achterliggende percelen stopt en zo blijft natuur bij natuur, maar levert veel voordelen op.	De onderhoudszijde van de watergangen zijn zorgvuldig gekozen. Bepalend is daarbij efficiënt uit te voeren onderhoud. Wisseling van onderhoudszijde betekent ook wisselende (stroom opwaartse of stroommeegaande) onderhoudsrichting. In dit geval zijn de natuurdoelen volgend.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
11.2	Bestaande beduikering over een lengte van 30 meter bij maatregel 1 is m.i. een belemmering en remmend effect in de waterafvoer. Alle duikers worden vergroot, maar deze niet. Graag een duidelijke uitleg wat het effect is op de waterafvoer. Indien negatief effect duiker inkorten, c.q. aanlag grotere diameter.	Realistisch voorstel. Het gehele watergang tracé vanaf de Spekdiek, tot en met de berging Hamslag wordt, conform het plan, voorzien van grotere dwarsprofielen en duikers. Daarmee ontstaat het 'bergend - afvoerende' robuuste watersysteem passend bij het huidige klimaatscenario. Conform voorstel planwijziging toepassen. Inrichting voor Beheer en Onderhoud passend maken.	Het projectplan wordt aangepast. De lange duiker wordt vervangen door een buis met grotere diameter en wordt zo veel als mogelijk in lengte ingekort.
11.3	Aanleg van een natuurlijke oever langs de watergang Spekdiek aan de landbouwperceel zijde (tracé Balinge richting Garminge, punt 78 t/m 83). Bij DP1 en 2 heb ik geen gedachte of visie wat dit voor invloed heeft op het functioneren van het watersysteem. Graag duidelijke motivering over het beoogde effect van deze maatregel.	Aangrenzende percelen zijn agrarisch in gebruik. De aangrenzende- en bovenstrooms gelegen landbouw percelen zijn voor de afwatering afhankelijk van een goed functionerende hoofdwatergang langs de Spekdiek. Een onbelemmerd en intensief maaionderhoud is daarbij vereist. De beoogde profielaanpassing (flora- fauna/ groene strook) maakt dat intensievere- en tijds onafhankelijke onderhoud mogelijk. Voor de overige, hydrologische uitleg zie reactie 1.2 van deze reactienota.	Geen aanleiding tot aanpassing van het projectplan.
11.4	Bij de punten 30 en 31 op de maatregelenkaart ter hoogte van het Binnenveld wordt de watergang langs NM terrein niet vergraven. Dit wordt een flessenhals in het watersysteem. Dit wordt een zwak punt in het watersysteem en zeker geen gewenste situatie. Waarom wil NM geen natuuroever langs een natuurterrein?	Door verruiming van de bovenstroomse watergangen en aanleg en de aanleg van waterbergingen wordt overtollig water tijdelijk geborgen. Daardoor is het profiel voldoende gedimensioneerd in de nieuwe situatie. Er is onlangs met de terreinbeherende instantie alsnog overeenstemming bereikt om de noordoever tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg te vergraven. Hierdoor ontstaat extra ruimte in het profiel wat positief effect heeft op het onbelemmerd uitvoeren van maaionderhoud en het verlagen van de stroomsnelheden.	Het projectplan wordt aangepast. De noordoever tussen Binnenveld en Hoogeveenseweg wordt vergraven.